

Mimořádné události a jejich řešení v bývalém Československu

30.9.2026 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V Muzeu Policie ČR proběhla v úterý 29. září odborná konference **Mimořádné události**, která připomněla 45 let od založení Útvaru zvláštního určení (ÚZU) Sboru národní bezpečnosti (SNB), který byl přímým předchůdcem dnešního Útvaru rychlého nasazení (URNA). Konference, kterou organizoval Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Muzeem Policie ČR, ve třech samostatných panelech pokryla celou šíři problematiky mimořádných událostí v komunistickém Československu.

Úvod do problematiky obstaral historik **Ústavu pro studium totalitních režimů Libor Svoboda**, jenž popsal cestu vývoje *Od Civilní obrany ke krizovému řízení*. František Bártík z Hornického muzea Příbram popsal průběh jedné z prvních mimořádných událostí po roce 1948, a to *Stávku potrestaných ve vězeňském táboře Vojna v roce 1955*. **Pavel Vaněk** z **Archivu bezpečnostních složek** pak navázal výčtem *Zásahů Vnitřní stráže při živelních pohromách* v padesátých a šedesátých letech minulého století, konkrétně při povodních, rozsáhlých požárech a případných explozích výrobních závodů.

Druhý blok konference byl věnován vlastnímu utváření speciální jednotky pro zásahy při mimořádných událostech. Jeho obsah obstarali historici **Ústavu pro studium totalitních režimů**. **Daniel Povolný** pohovořil o *Zapomenutých předchůdcích Pohotovostního pluku na konci 60. let 20. století*. **Milan Bárta** se věnoval 70. letům a tehdejší hrozbě *Vnitřního terorismu – od výhrůžek po XIV. správu Sboru národní bezpečnosti*. **Eduard Stehlík** pak navázal detailními kroky utváření speciální jednotky – *Od Útvaru zvláštního určení k URNĚ (1981-1991)*.

Třetí blok přednášek konference představil další „mimořádné události“, s nimiž se musel komunistický režim vypořádat. Historik Daniel Růžička z Archivu České televize představil celý soubor opatření, které v televizi platily při mimořádných politických událostech a přidal i praktický příklad, co nastalo, když došlo k *Přerušení Brežněvova projevu v Československé televizi v roce 1978*. A konferenci zakončil **Jan Kalous** z **Ústavu pro studium totalitních režimů** dalším praktickým příkladem, jak komunistický režim „řešil“ mimořádné události – konkrétně havárii jaderné elektrárny v Černobylu v roce 1984 po nástupu nového sovětského vůdce Michaila Gorbačova. Jeho příspěvek dostal název *„Ve světě došlo k podobným haváriím nejednou.“ Havárie v Černobylu a její reflexe na území Československé socialistické republiky*. Předpokládá se vydání kolektivní monografie sestavené z vybraných příspěvků, brzy se příspěvky konference objeví také formou videonahrávek na kanálu YouTube ÚSTR.

AUTOR: MARTIN VACEK

FOTO: ÚSTR / Jindřich Mynařík

<https://www.ustrcr.cz/mimoradne-udalosti-a-jejich-reseni-v-komunistickem-ceskoslovensku>